

Konec flákanců a bitev o pultík? Poslancům zavádějí pravidla slušného chování, část se bouří

- editor007 | 26. února 2024

ČESKO: Už žádné nedůstojné potyčky u řečnického pultíku nebo osobní urážky. V Poslanecké sněmovně se rodí takzvaný kodex poslance - soubor doporučených pravidel pro etické chování každého z 200 zákonodárců. Dokument v uplynulém týdnu prošel mandátovým a imunitním výborem dolní komory parlamentu a posloužit má především při posuzování případných podnětů k zahájení disciplinárního řízení kvůli poslaneckým výrokům nebo jednáním. A jako vždy na něm není shoda, třebaže česká Sněmovna je jedním z relativně mála těles v Evropské unii, kde interní pravidla nemají.

Poslanci by se měli zdržet urážlivých výroků, měli by vykonávat svůj mandát v souladu s dobrými mravy a vyvarovat se jednání, které by mohlo ohrozit důstojnost a pověst sněmovny. Podporu má nemalou, například předsedkyně výboru Heleny Válkové z opozičního hnutí ANO i místopředsedy Pavla Staňka z vládní ODS.

<https://twitter.com/pozorzmena/status/1631023235931283457>

„Já neříkám, že je to něco zázračného, co úplně změní chod sněmovny v tuto chvíli. Ale myslím si, že je to dobrá věc, která může přivést k zamyšlení jednotlivé poslance,“ přidal se předseda poslaneckého klubu KDU-ČSL a člen výboru Aleš Dufek.

Doporučená pravidla čítají osm článků. Jde prakticky o souhrn povinností poslanců a poslankyň, jak jsou zakotveny v různých právních předpisech, například v ústavě, v jednacím řádu a v zákoně o střetu zájmů, případně o jejich upřesnění.

„Pravidla jsme sice vydali jako svoji pracovní pomůcku, nástroj, ale dostal je každý poslanec a poslankyně, aby se podle nich řídil. Pokud se podle nich řídit nebude, zvyšuje si pravděpodobnost, že budeme kvalifikovat jednání jednotně, a tím pádem možná někdy i přísně,“ řekla Válková. Doposud musel výbor podle ní „vážit na miskách vah“, zda je například výraz „otrok“ horší než třeba „psychopat“. „Je to soubor doporučení, jak se chovat či nechovat, nemá povahu kodexu poslance, nenahrazuje jednací řád, ale budeme jej brát v potaz v případě projednávání konfliktů, deliktů v mandátovém a imunitním výboru,“ doplnil místopředseda Staněk, jenž ve výboru vedl k etickým pravidlům pracovní skupinu.

V tomto volebním období se výbor několika podněty kvůli chování či výrokům poslanců na plénu zabýval, disciplinární řízení ale nezačal. Výbor v něm může uložit pokutu do výše měsíčního poslaneckého platu nebo omluvu. Pokud výbor takový verdikt vynese, poslanec se proti němu může odvolat k celé dolní komoře.

Dokument výboru vychází podle Staňka z návrhu etického kodexu poslance, který vznikl ve Sněmovně v minulosti, i z úprav parlamentů různých evropských států. Válková i Staněk poukázali na to, že v české dolní komoře jde o první materiál k etickému chování poslanců. Staněk upozornil rovněž na to, že pravidla zahrnují i chování vůči zaměstnancům Sněmovny a k veřejnosti.

SPD proti

Ne všichni jsou nicméně pro. „Hnutí SPD bylo proti přijímání jakýchkoli pravidel pro etické chování poslance, jelikož jsme přesvědčeni, že jsou nepotřebná a nadbytečná. Pro výkon mandátu poslance je plně dostačující jednací řád Poslanecké sněmovny,“ myslí si poslanec SPD Radek Rozvoral, který je sám členem mandátového výboru.

Výstřelky zákonodárců přitom nejsou ničím tolik neobvyklým. V minulém volebním období se o rozruch pravidelně starali exposlanci Lubomír Volný nebo Marian Bojko. Volný navíc začal i strkanici o místo u pultíku, kde padla známá hláška o „flákanci“. Další spory nastávají u toho, když poslanci nehovoří k věci a předsedající aktuální schůze se je pokouší umravňovat.

Kodexu se ve svých doporučeních zvnějšku věnovala i občanská iniciativa Rekonstrukce státu. „Etický kodex nemá nahradit zákon o lobbování, který v českém prostředí zatím chybí, anebo zákon o střetu zájmů, který již máme. Má ovšem být pro poslance jistým kompasem, jak se mají v konkrétních situacích chovat,“ vysvětluje k tomu Iveta Kvardová, analytička iniciativy.

Ve většině západních nebo severských zemí přitom podobný kodex nechybí. „Vycházeli jsme z dobré praxe parlamentů napříč Evropou. V něčem může být vzorem německý Spolkový sněm, v něčem norský, slovinský nebo britský parlament a samozřejmě také Evropský parlament. Upřímně věříme, že i čeští zákonodárci vytvoří vlastní etický kodex, který bude stát na silných základech,“ dodává Kvardová.

Kodex by podle ní měl zahrnovat zásady objektivity, zodpovědnosti, otevřenosti a upřímnosti, pravidla pro střet zájmů, dary a lobbismus, jasně formulovaná pravidla s možnostmi sankcí a odvolání, veřejnou dostupnost, transparentní systém stížností a praktická opatření, etickou komisi pro výklad kodexu a poradenství.

Pravidla doporučená výborem pojednávání také například o podávání majetkových oznámení, o využívání veřejných peněz, o přijímání darů, o postupech souvisejících s postavením a s pravomocemi poslance či s jeho rozhodováním. Dokument může podle Válkové také posloužit nově zvoleným poslancům k získání přehledu o tom, jaké jsou jejich povinnosti.

[ZDROJ](#)